

**НАЦРТ ЗАКОНА
О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ЗАКОНА О ЈЕДИНСТВЕНОМ БИРАЧКОМ СПИСКУ**

Члан 1.

У Закону о јединственом бирачком списку („Службени гласник РС“, бр. 104/09, 99/11 и 44/24), у члану 14. после става 2. додаје се став 3. који гласи:

„Министарство надлежно за послове управе, до закључења бирачког списка, на сваких седам дана објављује на својој веб-презентацији број бирача разврстаних по јединицама локалне самоуправе као и податке о броју промена у делу бирачког списка појединачно за сваку јединицу локалне самоуправе, као и правни основ тих промена за претходних седам дана.“.

Члан 2.

У члану 17. после става 2. додају се ст. 3-5. који гласе:

„Министарство надлежно за послове управе у циљу излагања бирачког списка грађанима, на својој веб-презентацији, омогућава увид у податке о бирачима (име, име једног родитеља и презиме) разврстаним по бирачким местима за подручје јединице локалне самоуправе, као и у податке о броју бирача по домаћинству, односно адреси и броју стана.

Након закључења бирачког списка, министарство надлежно за послове управе, осим података из става 3. овог члана, на својој веб-презентацији, објављује и податак да ли ће бирач на предстојећим изборима гласати према месту пребивалишта или према месту боравишта у земљи, односно према месту боравишта у иностранству.

Приступ подацима из ст. 3. и 4. овог члана омогућава се претходним уношењем податка о јединственом матичном броју грађана и регистарском броју личне карте заинтересованог лица које приступа подацима на веб-презентацији министарства надлежног за послове управе.“.

Члан 3.

Члан 21. мења се и гласи:

„Члан 21.

Право на увид у бирачки списак имају чланови и заменици чланова Републичке изборне комисије, који имају право увида у све податке о бирачима у бирачком списку, осим јединственог матичног броја грађана, путем посебног модула на веб-презентацији министарства надлежног за послове управе, којем се приступа уз пријаву двофакторском аутентикацијом.

Члан односно заменик члана Републичке изборне комисије има право да, преко секретара Републичке изборне комисије, упути примедбу у погледу тачности и ажурности бирачког списка министарству надлежном за послове управе, које је дужно да Републичкој изборној

комисији достави изјашњење у року од 15 дана од дана пријема примедбе.

Изузетно од става 2. овог члана, у току избора, рок за изјашњење министарства надлежног за послове управе по примедби члана односно заменика члана Републичке изборне комисије из става 2. овог члана је пет дана од дана пријема примедбе.

Након расписивања избора, право на увид у све податке о бирачима у бирачком списку, осим јединственог матичног броја грађана, има и удружење које је, у складу са законом којим се уређује избор народних посланика, од стране Републичке изборне комисије добило овлашћење за посматрање избора (домаћи посматрач), преко лица које за то овласти, путем посебног модула на веб-презентацији министарства надлежног за послове управе, којем се приступа уз пријаву двофакторском аутентикацијом.

Од правноснажности проглашене изборне листе, право из става 4. овог члана има и подносилац те проглашене изборне листе, на начин на који то право остварују домаћи посматрачи.

Подносилац проглашене изборне листе има право и да надлежном органу поднесе захтев за промену у бирачком списку, уз који се морају приложити овлашћење бирача на којег се захтев односи и одговарајући докази.

Право из ст. 1, 4. и 5. овог члана се може остварити тек након потписивања писмене изјаве о поверљивости података којом се потврђује да је лице које приступа подацима упознато са обавезом да приликом приступа подацима из бирачког списка мора поступати у складу са законом којим је уређена заштита података о личности и искључиво у сврху овлашћења које му је овим законом поверено.

Образац изјаве из става 6. овог члана прописује министар надлежан за послове управе и саставни је део прописа предвиђеног за извршавање овог закона.“.

Члан 4.

После Главе V. додаје се Глава Va и чл. 22а до 22п, који гласе:

„Va РЕВИЗИЈА БИРАЧКОГ СПИСКА

Члан 22а

Ревизија бирачког списка је поступак анализе и оцене квалитета, тачности, поузданости и ефикасности вођења и ажурирања бирачког списка.

Ревизију бирачког списка обавља Комисија за ревизију, верификацију и контролу тачности и ажурирања бирачког списка (у даљем тексту: Комисија).

Члан 22б

Комисију чине десет чланова и њихови заменици које именује Народна скупштина.

Осам чланова Комисије и њихови заменици именују се на предлог посланичких група у Народној скупштини, док се два члана Комисије и њихови заменици именују на предлог удружења која су од стране Републичке изборне комисије, у складу са законом којим се уређује избор народних посланика добила овлашћења за посматрање најмање три изборна поступка и објавила најмање три извештаја о налазима посматрања тих изборних поступака.

Члан 22в

Посланичке групе у Народној скупштини које су део парламентарне већине предлажу пет чланова и пет заменика чланова Комисије.

Три највеће опозиционе посланичке групе у Народној скупштини (посланичке групе које нису део парламентарне већине) предлажу свака по једног члана и једног заменика члана Комисије.

Удружења, заједничким договором, предлажу два члана и два заменика члана Комисије.

Ако се договор не може постићи сагласношћу свих удружења која учествују у поступку предлагања кандидата за чланове и заменике чланова Комисије, коначан предлог два заједничка кандидата утврђује се гласањем које обезбеђује и организује служба одбора Народне скупштине надлежног за управу (у даљем тексту: Надлежни одбор).

Посланичком групом која је део парламентарне већине сматра се посланичка група чији народни посланици подржавају рад Владе.

Ако приликом предлагања чланова Комисије, у Народној скупштини постоје само две опозиционе посланичке групе, право да предложи два члана и два заменика члана Комисије припада већој опозиционој посланичкој групи.

Члан 22г

За члана и заменика члана Комисије може бити предложено само лице:

1) које је држављанин Републике Србије и има пребивалиште на територији Републике Србије;

2) које има високо образовање из правних, математичких, демографских, информационих или економских наука или друштвено-статистичких и других сродних научних области и најмање пет година радног искуства у струци.

За члана или заменика члана Комисије не може да буде предложено односно именовано лице које је народни посланик или које је запослено, изабрано, именовано или постављено у министарству надлежном за послове управе или министарству надлежном за унутрашње послове.

Члан 22д

Поступак предлагања кандидата за чланове и заменике чланова Комисије спроводи Надлежни одбор.

Поступак предлагања кандидата за чланове и заменике чланова новог састава Комисије покреће се најкасније шест месеци пре истека мандата именованих чланова и заменика чланова Комисије, тако што председник Надлежног одбора упућује допис посланичким групама и на веб-презентацији Народне скупштине објављује јавни позив заинтересованим удружењима, ради достављања предлога кандидата за чланове и заменике чланова Комисије.

Предлози кандидата за чланове и заменике чланова Комисије подносе се Надлежном одбору у року од седам дана од дана пријема дописа председника Надлежног одбора из става 2. овог члана, односно од дана објављивања јавног позива.

Предлог кандидата садржи:

- 1) име и презиме кандидата;
- 2) датум и место рођења кандидата;
- 3) адресу становања, број телефона и адресу за пријем електронске поште кандидата;
- 4) податке о образовању кандидата;
- 5) податке о радном искуству кандидата.

Уз предлог кандидата доставља се:

- 1) писмена сагласност кандидата да прихвата кандидатуру за члана Комисије, која садржи његово име, презиме и јединствени матични број грађана;
- 2) изјава кандидата да не постоје сметње за именовање у Комисију из члана 22г став 2. овог закона;
- 3) исправа о прочитаној личној карти са микроконтролером (чипом), односно фотокопија личне карте без микроконтролера кандидата;
- 4) доказ о стеченом високом образовању кандидата;
- 5) доказ о радном искуству кандидата у струци.

Удружења уз предлог кандидата достављају и доказ о испуњености услова из члана 22б став 2. овог закона.

Члан 22ђ

Надлежни одбор, у року од седам дана од истека рока за предлагање кандидата за чланове и заменике чланова Комисије, разматра поднете предлоге и испитује да ли су предлоге поднели овлашћени предлагачи и да ли кандидати за чланове и заменике чланова Комисије испуњавају услове за именовање у Комисију.

Предлог који није поднет од овлашћеног предлагача у смислу чл. 22б и 22в овог закона Надлежни одбор неће разматрати, о чему писменим путем обавештава подносиоца тог предлога.

Ако нека опозициона посланичка група која је овлашћени предлагач не достави предлог кандидата за члана и заменика члана Комисије, Надлежни одбор ће се писменим путем обратити следећој опозиционој посланичкој групи којој би према величини припало право предлагања лица у Комисију, захтевом да та посланичка група достави предлог кандидата за члана и заменика члана Комисије у року од седам дана од дана пријема захтева.

Ако Надлежни одбор утврди да неки од предложених кандидата за члана, односно заменика члана Комисије не испуњава услове за именовање у Комисију, упутиће захтев предлагачу који је предложио тог кандидата да поднесе нови предлог кандидата у року од седам дана од дана пријема захтева.

Члан 22е

Надлежни одбор утврђује листу од десет кандидата за чланове и десет кандидата за заменике чланова Комисије (у даљем тексту: Листа кандидата), коју подноси Народној скупштини на разматрање и усвајање.

Народна скупштина је дужна да о Листи кандидата одлучи на првој наредној седници у редовном заседању а најкасније у року од шест месеци од дана подношења Листе кандидата.

О Листи кандидата Народна скупштина одлучује у целини.

Ако за усвајање Листе кандидата не гласа потребна већина народних посланика, поступак предлагања кандидата за чланове и заменике чланова Комисије понавља се у року од 15 дана од дана завршетка седнице Народне скупштине на којој се гласало о Листи кандидата.

Члан 22ж

Након именовања, чланови и заменици чланова Комисије потписују писмену изјаву о поверљивости података којом потврђују да су упознати са обавезом да приликом приступа личним подацима у извршавању задатака Комисије морају поступати у складу са законом којим је уређена заштита података о личности и искључиво у сврху овлашћења која су им овим законом поверена.

Образац изјаве из става 1. овог члана утврђује генерални секретар Народне скупштине.

Члан 22з

Члан и заменик члана Комисије именују се на период од пет година.

Мандат чланова и заменика чланова Комисије почиње да тече даном доношења одлуке о њиховом именовању.

Пре истека мандата, члану и заменику члана Комисије мандат престаје по сили закона, а Народна скупштина по службеној дужности утврђује престанак његовог мандата:

- 1) у случају смрти;
- 2) ако изгуби изборно право;
- 3) ако је правноснажном судском одлуком осуђен на казну затвора у трајању од најмање 6 месеци;
- 4) ако изгуби радну способност.

Народна скупштина разрешава дужности члана, односно заменика члана Комисије:

- 1) ако поднесе оставку;
- 2) ако се утврди да не испуњава услове за чланство у Комисији прописане овим законом;
- 3) ако дуже од годину дана не присуствује седницама Комисије.

Члан односно заменик члана Комисије оставку подноси у писменом облику председнику Народне скупштине, а потпис подносиоца мора бити оверен у складу са законом којим се уређује оверавање потписа.

Члан 22и

Новог члана, односно заменика члана Комисије предлаже овлашћени предлагач који је предложио члана, односно заменика члана Комисије коме је мандат престао по сили закона, односно који је разрешен дужности, у року од 15 дана од дана када је Народна скупштина донела одлуку којом је утврђен престанак мандата по сили закона, односно којом је разрешен дужности члан, односно заменик члана Комисије.

На поступак именовања новог члана, односно заменика члана Комисије сходно се примењују одредбе чл. 22г до 22е овог закона.

Мандат члана Комисије који је именован уместо члана Комисије коме је мандат престао по сили закона или услед разрешења траје до истека мандата члана Комисије уместо којег је именован.

Изузетно, ако је од доношења одлуке Народне скупштине којом је утврђен престанак мандата по сили закона, односно којом је члан, односно заменик члана Комисије разрешен дужности до истека мандата именованих чланова и заменика чланова Комисије остало мање од шест месеци, неће се приступити именовању новог члана односно заменика члана Комисије у складу са одредбама овог члана.

Члан 22ј

У сврху обављања ревизије бирачког списка, Комисија је овлашћена да:

- 1) анализира податке из бирачког списка, као и матичних књига и евиденције пребивалишта и боравишта грађана (у даљем тексту: друге евиденције од значаја за вођење бирачког списка) на нивоу личних података (име, име оца, презиме, место и адреса пребивалишта);
- 2) анализира правну ваљаност решења на којима се заснивају промене у бирачком списку;

3) анализира/прати статистичке параметре кретања бирачког списка;

4) анализира процес ажурирања и ауторизације над променама у бирачком списку;

5) анализира податке о спроведеним инспекцијским надзорима и предложеним односно наложеним мерама у поступку инспекцијског надзора над применом прописа којим се уређује јединствени бирачки списак;

6) анализира податке из извештаја министарства надлежног за унутрашње послове о кретању становништва и усклађености са подацима у бирачком списку;

7) анализира извештаје о поступању службеника министарства надлежног за унутрашње послове задужених за послове са грађанима (одобравање пребивалишта и боравишта грађана);

8) иницира теренску контролу бирача на основу анализа бирачког списка, коју спроводи министарство надлежно за унутрашње послове;

9) иницира отклањање утврђених неправилности у бирачком списку;

10) иницира покретање поступака за утврђивање одговорности ако у поступку утврђивања чињеница о управљању и тачности бирачког списка нађе да постоје основи сумње да је дошло до кршења закона тако што повреду закона пријављује надлежним органима;

11) прибавља податке надлежних органа о статистичким кретањима у бирачком списку, пребивалишту, боравишту, пасивизацији и другим релевантним подацима у вези са бирачким списком;

12) израђује периодичне извештаје о статусу бирачког списка;

13) иницира кампању за едукацију бирача о ажурирању бирачког списка у сарадњи са јавним медијским сервисима, министарством надлежним за послове управе и Републичком изборном комисијом;

14) иницира сарадњу релевантних институција ради ефикасног спровођења мера за унапређење интегритета бирачког списка;

15) спроводи друге анализе неопходне да би се утврдио степен интегритета поступка ажурирања бирачког списка;

16) анализира и пореди друге евиденције од значаја за вођење бирачког списка;

17) анализира поступања и овлашћења службеника који воде бирачки списак, као и обуке који они пролазе;

18) анализира опрему (софтвер и хардвер) на нивоу спецификације и безбедност опреме коју службеници користе у вођењу других евиденција од значаја за вођење бирачког списка;

19) анализира безбедност база података на основу техничких описа (просторије, сервери) и других евиденција од значаја за вођење бирачког списка;

20) анализира правни оквир који уређује начин вођења бирачког списка и других евиденција од значаја за вођење бирачког списка;

21) анализира податке републичког органа надлежног за послове статистике и других органа који су задужени за послове статистике и пореди их с подацима из других евиденција од значаја за вођење бирачког списка, као и с подацима из бирачког списка.

У вршењу овлашћења из става 1. овог члана, чланови Комисије имају право увида у све податке о бирачима у бирачком списку, осим јединственог матичног броја грађана, путем посебног модула на веб-презентацији министарства надлежног за послове управе, којем се приступа уз пријаву двофакторском аутентикацијом.

Сви органи државне управе, територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе дужни су да Комисији, на њен захтев, доставе све податке и информације које су од значаја за вођење бирачког списка и промене у бирачком списку а односе се на утврђивање тачности извршених уписа, односно промена у бирачком списку.

Поступак ревизије бирачког списка ближе се уређује актом Комисије.

Члан 22к

О обављеној ревизији бирачког списка, Комисија подноси извештај Народној скупштини на сваке две године (у даљем тексту: извештај о ревизији).

Извештај о ревизији може да садржи предлог препорука за унапређење вођења и ажурирања бирачког списка.

Извештај о ревизији разматрају надлежни одбори Народне скупштине, у року од 30 дана од дана његовог подношења Народној скупштини.

На седницу надлежног одбора на којој се разматра извештај о ревизији бирачког списка обавезно се позива Комисија и њени чланови имају право учествовања у раду приликом разматрања тог извештаја.

Након разматрања извештаја о ревизији, надлежни одбори Народне скупштине, у складу са предлозима препорука Комисије, утврђују препоруке за унапређење вођења и ажурирања бирачког списка и достављају их надлежним органима и организацијама, као и Комисији.

Надлежни органи и организације су дужни да по препорукама из става 5. овог члана поступе у року од 120 дана од дана пријема и да о томе поднесу извештај надлежном одбору и Комисији.

Надлежни одбори прате испуњење својих препорука из става 4. овог члана и о њиховом испуњењу подnose извештај Народној скупштини и Комисији.

Члан 22л

Након подношења извештаја о ревизији, Комисија прати примену препорука надлежних одбора Народне скупштине, о чему може да подноси периодичне извештаје Народној скупштини.

Члан 22љ

Комисија одлучује двотрећинском већином гласова свих чланова Комисије, с тим да је за доношење одлуке потребно да за њу гласају најмање један члан именован на предлог посланичких група у Народној скупштини које су део парламентарне већине, један члан именован на предлог опозиционих посланичких група у Народној скупштини и један члан именован на предлог удружења.

Заменик члана Комисије замењује члана Комисије у случају његовог одсуства, престанка мандата по сили закона или разрешења, до именовања новог члана Комисије.

Заменик члана Комисије има право гласа у одсуству члана Комисије кога замењује.

Заменик члана Комисије има иста права и дужности као и члан Комисије којег замењује.

Члан 22м

Прву седницу Комисије сазива председник Народне скупштине, у року од 30 дана од именовања чланова и заменика чланова Комисије.

Комисија на првој седници:

1) бира три члана Комисије, од којих је један именован на предлог посланичких група које су део парламентарне већине, један именован на предлог опозиционих посланичких група и један именован на предлог удружења, који ће се на три месеца смењивати на функцији председника Комисије, с тим да ће први председник бити члан који је именован на предлог удружења;

2) доноси Пословник о раду, којим ближе уређује организацију и начин свог рада;

3) доноси План рада Комисије.

Члан 22н

Председник Комисије сазива седнице Комисије, председава седницама, стара се о реду на седницама, као и о спровођењу Плана рада Комисије и потписује акте Комисије.

У случају одсутности или спречености председника Комисије да председава седници Комисије, седници председава заменик члана Комисије који је именован на предлог истог овлашћеног предлагача као и председник Комисије.

Члан 22њ

У раду Комисије, без права одлучивања, учествују:

- 1) три представника министарства надлежног за послове управе;
- 2) један представник министарства надлежног за унутрашње послове;
- 3) један представник Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности.

Органи из става 1. овог члана дужни су да одреде своје представнике, у року од 15 дана од дана пријема писменог захтева Комисије.

У раду Комисије, без права одлучивања, по позиву Комисије, могу учествовати и:

- 1) представници међународних организација и стручњаци са знањем из области рада Комисије;
- 2) државни службеници у органима државне управе и службеници у органима аутономних покрајина, односно органима јединица локалне самоуправе са знањем из области рада Комисије, које одреди руководиоца органа у којима су ова лица запослена.

Позвана лица из става 3. овог члана дужна су да Комисији учине доступним све информације неопходне за остваривање задатака Комисије прописаних овим законом.

Чланови и заменици чланова Републичке изборне комисије имају право да Комисији достављају примедбе у погледу тачности и ажурности бирачког списка, у складу са својим правом на увид у бирачки списак.

Комисија је дужна да о примедбама чланова и заменика чланова Републичке изборне комисије достави изјашњење Републичкој изборној комисији у року од 30 дана од дана пријема примедбе.

Када се на седници Комисије разматрају примедбе које члан односно заменик члана Републичке изборне комисије достави Комисији у складу са ставом 5. овог члана, на седницу се позива члан односно заменик члана Републичке изборне комисије који је доставио примедбе.

Члан 22о

Рад Комисије је јаван.

Јавност рада Комисије се обезбеђује објављивањем на веб-презентацији Народне скупштине: сазива седница Комисије, извештаја које Комисија подноси Народној скупштини, Плана рада, записника са седница Комисије и других информација из делокруга рада Комисије од значаја за јавност.

У току избора, седницама Комисије могу да присуствују и представници удружења која су, у складу са законом којим се уређује избор народних посланика, од стране Републичке изборне комисије добила овлашћења за посматрање избора.

Члан 22п

Услове за рад Комисије обезбеђује Народна скупштина.

Комисија има секретара и заменика секретара које одреди генерални секретар Народне скупштине из реда запослених у Служби Народне скупштине.

За секретара и заменика секретара Комисије може да буде одређено само оно лице које има високо образовање у области правних наука.

За потребе обављања ревизије бирачког списка, Комисија може да ангажује стручна лица са високим образовањем из математичких, демографских, информационих или економских наука или друштвено-статистичких и других сродних научних области.

Средства за рад Комисије обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Чланови Комисије имају право на месечну накнаду за рад у Комисији у износу једне и по просечне зараде без пореза и доприноса исплаћене у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике.

Чланови Комисије остварују право на накнаду трошкова који настају у вези с њиховим радом у Комисији сходно прописима којима се уређују накнаде и друга примања изабраних и постављених лица у државним органима.

Стручна лица која ангажује Комисија у складу са ставом 4. овога члана имају право на новчану накнаду, чији износ утврђује одбор Народне скупштине надлежан за административно-буџетска питања.

Члан 5.

После Главе VI. додаје се Глава VIa и члан 24a који гласе:

„VIa ЗАШТИТА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Члан 24a

Сва лица која по било ком основу предвиђеним овим законом имају приступ подацима о личности у бирачком списку дужна су да са тим подацима поступају у складу са законом којим је уређена заштита података о личности и искључиво у сврху вршења овлашћења која су им овим законом поверена.

Лични подаци бирача којима се приступа у бирачком списку не смеју се користити у политичке сврхе, за потребе вођења изборне кампање нити на други начин злоупотребљавати.“.

Члан 6.

Надлежни одбор ће поступак предлагања чланова и заменика чланова Комисије покренути у року од 45 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 7.

Комисија чији састав буде именован у поступку који буде покренут на основу члана 6. овог закона, дужна је да обави ревизију бирачког списка у року од девет месеци од дана именовања чланова и заменика чланова Комисије и да о обављеној ревизији поднесе извештај Народној скупштини у року од 30 дана од обављене ревизије.

Члан 8.

Министарство надлежно за унутрашње послове дужно је да министарству надлежном за послове управе достави податке потребне за извршење задатака из члана 2. овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 9.

Министар надлежан за послове управе дужан је да прописе предвиђене за извршавање Закона о јединственом бирачком списку усклади са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Образац изјаве из члана 3. овог закона министар надлежан за послове управе прописује у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 10.

Образац изјаве из члана 4. овог закона (члан 22ж), генерални секретар Народне скупштине прописује у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 11.

Акт из члана 4. овог закона (члан 22ј) Комисија доноси у року од 60 дана од именовања чланова и заменика чланова Комисије у поступку који буде покренут на основу члана 6. овог закона.

Члан 12.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, осим чл. 1. и 2. који се примењују по истеку једне године од дана ступања овог закона на снагу.